

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.12. Caiphas cum esset Pontifex prophetavit. Caiphas medius propheta sententiam promulgavit, quam ori illus Deus imposuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

Porro longè maior est Dei sapientia: dum enim illi tot passibus contra Deum procedunt, ex illis ipis populo parat libertatem, & æternam glorificationem: illi vero in toto mundi consensu & conspectu ipis gentibus serui subijciuntur in gloria: quos in populum sibi Deus, elementer adoptauit. Hanc Dei sapientiam contemplatus D. Aug. ex illis Psalmistar verbis: *Magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates eius*, ex illis infert: *Itaque quidquid elegerit omnipotens non deerit unde suam de se compleat voluntatem.*

D. Aug. In ps. 110. Ps. 112.

Tandem sic manifestatur, & infinita Dei respiciet bonitas, amorque incomprehensibilis: nec non hinc exponitur illud ænigma quod patiensissimo Iob proposuit Elii vir sapientiæ celestis, eiusque amicus, qui de frigore Aquilonis rigidissimo aurum elicit purissimum: *Ab Aquilone aurum venit, & ad Deum formidol. se laudatio.* Quis fieri posse credat, ut de medio frigore aurum educatur: aurum magis propriè calor solis effectus est: hic enim radij suis ardentissimis terræ viscera persuadit, atque in venis illius, coquit partes eius purissimas, indeque conficit aurum: hinc in terris non reperitur frigidioribus aut umbratis, sed quæ soli ex diametro opponuntur & quas pleno hic lumine collustrat, ac per consequens nulla regio à productione auro magis aliena, quam aquilonatis: hæc etenim in extremo gradu frigida perhibetur.

X. Ex Aquilone producit aurum.

Lib. 27. mor. 26.

Isai. 14. 13. Hier. 1. 14

Eximium hic conspicio mysterium, aurum primum & valoris inassuabilis amor est Dei, quo supra modum dutescunt animæ, sine quo nihil in oculis Dei precium habet perfectum. Unde amor hic Dei producit: nihil illi magis oppositum, quam regio Aquilonatis frigidissima: ea vero est peccatorum ex mente D. Greg. in more habet. S. pagina Aquilonem inscribere animas, in quibus regnat diabolus, sibi que sedem fixit malitia peccati frigidissima. Hic dixit Satan sedem suam locumque se collocaturum: *Sedeo in lateribus Aquilonis.* Hinc Propheta, dixit Hieronimus: *Ab Aquilone pandatur malum super omnes habitatores terræ*: nec hoc veritati refragatur: etenim ex illa parte peccata procedunt & iniquitates, dona non generantur, beneficia & gratiæ, effectus auri diuini amoris Dei: sed supplicia, verbera & animæ damnatio. Perpende iniquitates ab Aquilone, quas commitebant in diebus Noë: & quale ab ira Dei diluuium emanant. Ex Sodoma, quam ardentes ignium radij &c.

Verum tamen Dei perpende benignitatem, qui de frigidissimo Aquilone: ubi regnat Satan, aurum producit: etenim ex illo consistorio Hierusalem

ubi, quamuis præses visibilis sit Caiphas, inuisibilis tamen spiritus, qui regnat assistit, & corpus illud viuificat, spiritus est Luciferi qui in plenatio regnat dominio, ex quo status turboque venit infernalis malitiæ frigidissimus, tantique scelestus, quo malus committi posse est impossibile: *Expedat ut vnus moriatur homo.* Dei considerationem, hinc etenim aurum elicit amoris sui & charitatis eminentissimum: *Commendat Deus charitatem suam in nobis &c.* Hic namque patefacit amorem suum erga hominem: quandoquidem in eius salutem suum Deus sanguinem effundat & vitam, & seipsum in mortem tradat omnium ignominiosissimum: *Ab Aquilone aurum venit.* Quodnam est illud examinatum aurum, quod animas domus dicit exlestibus, nisi mors & passio filij Dei pretiosissima: Hinc generatur fides Patriarcharum, spes Prophetarum, charitas Apostolorum, fortitudo Martyrum, doctorum sapientia, virginitas puritas, & indulgentia penitentium.

Rom. 5. 17.

Ex hoc concilio velut ab Aquilone frigidissimo malitiæ aurum illud producit infirma longè maiori misericordia, sapientia & potentia, quam olim illud mirabile à Moysè decantatum: *Qui e. Deus. 32. duxit mal. de Petra oleumq. de saxo durissimo. 13.* Hinc nobis oportet procedat laus Dei. formidolosa: *Apud Deum formidolosa laudatio.* Hoc etc. *Ps. 22. nim cecidit David: Exultate ei cum tremore.* Quam nobis debet incutere timorem, dum videmus ad quas populum hanc Dei electum ineptias propria traxerit iniquitas, in quam delapsi sunt cæcitate, orbis & vrbis sapientissimi à quibus auxiliarem suam Deus manum subuaxit, in scelestorum eorum viuificam; nec non perpendendo quod si pro scelestibus nostris filium suum Deus in damnationem mortis tradiderit, quomodo nobiscum ager, quomodo nostra puniet delicta, si tantam negleximus gratiam & misericordiam? Hoc argumentum nos in viam salutis reducere optabat Apostolus: *Quomodo nos effugiemus, si Rebr. 2. 2. tantam neglexerimus salutem?*

§. 12. Caiphas cum esset Pontifex prophetauit. Caiphas melius propheta sententiam promulgauit, quam ori illius Deus imposuit.

Cum esset Pontifex anni illius prophetauit: Quod dixit Caiphas iudicè verum fuit. Deique veritas: unde illam à semetipso non edixit, inquit D. Ioan. Sed cum esset Pontifex anni illius prophetauit.

prophetavit. Deus ori illius verba imposuit, vt legitimum eorum sensum ipse nequaquam intelligeret: Omissa Theologiae quaedam abyssum quam scrutatur doctor Angelicus & sequendo Diuum Gregorium in materia Prophetiae hoc tantum considero, quod notat D. Hieronymus in Sacra Scriptura quosdam vocari semiprophetas qui prophetabant ex dimidio: unde pendit quod nostra vulgata lectio ait de Sobal: *Videbat & dimidium requiescentis illud Septuaginta translulerunt: Quis prophetabat ex dimidio,* & idem dicitur de Salma, Bebekhem, Netophati & alij, qui prophetabant ex dimidio. Quid hoc sibi vult, quod prophetarent ex dimidio: integer & perfectus Propheta, dicente D. Hieronymo, duo complectitur: primum, quod Deus eius linguam moueat, verba in eius ore componat & ingerat, vt dicere liceat: *Locutus est per os Prophetarum.* Secundum, quod ei lucem infundat, qua capiat id quod dicit & verborum sensum intelligat, quae Deus ori illius imposuit.

Quosdam videre licet, quibus Deus in ore verba sua ponit, ipse illa omnia componit, & in omnibus & per omnia: verumtamen non illis lucem infundit qua illa, quae proferunt, intelligant: illi ex dimidio prophetant. Talis est Caiphas: Deus est qui verba in ore ponit, mouetque linguam, à semetipso non dixit. Hic congruè produciunt illa verba Habacuc sententia: *Dedit abyssus vocem suam, altitudo manus suas leuauit.* Pari gressu procedunt vox de abyssu prodiens: illam etenim ipsa emisit, & manus potentissima, quae leuauit altitudinem: quia Caiphas abyssus iniquitatum, ipse vocem attoluit: verum sapientiae diuinae celsitudo, ipsa manus mouet in tantam altitudinem, vt illi linguam eleuet & moueat, qua sententiam proferat: tot diuinis repletam mysterijs & Sacramentis.

Longè sublimius hoc patet mysterium, quam illud antiquum, quod tantam mundo, mouit admiracionem vt legimus in S. luteris. Erat maledictus vates Balaam omnis abyssus inquirans, ardentem flagrans desiderio, & toto laborans conamine vt Dei populum maledi eret. Satanico ductus impulsu: adest Deus & verba sua in ore posuit illius, mouitque linguam: & quamuis peruersa laboraret intentione verba pronuntiat prophetica, plena beneficij, diuinisque fauoribus, in populi illius non leue beneficium: ita vt cum ille fertur animo, diabolica malitia pleno, verbum nullum protulerit, quod non particulati scateret mysterio: cum omnia quaecumque dixit, ordinata essent & composita ex dictamine Spi-

ritus S. qui illa ori illius ingererat. Ecce Leonem mortuum, cui apes componunt mel in ore suauissimum, cum ille non nisi praetredine & factore esset execrabilis: apes tamen Allegoriam adeo mirabilem & industriam in ore eius de leone statunt, fauum scilicet mollis hoc rite calulis mortuo dispositum, vt omnis anticum mundi in eo facta in eius, ciendo sileat industria, in quo mel componunt ore apes dulcissimum, ceramque illuminatorem. O quam mel conlis hic fauus mellis: *Expedi vt vnus &c.* laet hic tota gratiae dulcedo, & lucis supernae gloriae fomentum. Quam ritè compositus? Apes diuinae, tres diuinae personae illum componunt. Conueniunt in concilium suum sapientissimi illi consiliarij dicendo: *Quid facimus?* etenim hominem illum quem in nostram creauimus gloriam à diabolo captum conspiciamus: genus humanum quod in nostrum elegimus obsequium, & cui nostras impendimus diuitias, Satan sibi vendicauit: an igitur permittendum, vt inimicus adeo vilis, & creatura, qua nulla impitior de nobis triumphum referat possitque vociferari victoria? Hoc vates praedixit Euangelicus, cui Deus apparuit: *Opertus quasi pallio zeli,* videns tale Satanae stratagemata vt quasi consuleret videatur: *Quid facimus?* An suadet equitas, vt nostra sic bona rapiamur? nostram sic perdi imaginem? nostrum sic everti propositum? nostras sic eludi cogitationes? *Quid facimus?* conclusio desinitur, & ea est, quam apes ori imponunt Caiphas: *Expedi vt vnus moriatur homo & nos tota gens perent.*

Cuncta considerate verba: cum enim composita sint in Sanctissima Trinitatis consistorio, vero verius est, quod caelestibus redondent mysterijs. Primum Christi, purissimum denotat innocentiam: nullam enim in illo culpam inueniunt, non defectum, non quidquam reprehensibile, nec etiam ab ijs, quos vtique passio obcaecauerat infernalis: illi ipsi, qui diabolica rabie phrenetici illum sugillabant Samaritanum, arreptium, voracem potatorem peccatorem legis diuinae transgressorem, & humanarum contempitorem traditionum: modo nihil horum proferunt: cum enim inter se ipsos dumtaxat agant, processus est veritatis, quem illi intentant, & aduertunt nullum esse crimen, de quo possint eum accusare: sic vt nemini in mentem venerit aliquid, cuius causa eum possent merito condemnare: quocirca in eum sententia non proferitur, vt pote criminatum, sed ad populi beneficium, quatenus pateat Christum pro suis non mori delictis: etenim ab his adeo liber est, vt nec minimum in illo reperiret oculi mortalium etiam inimicorum perspicua

22. q. 171.
Lib. 1. contra Pelagiam.
I.
Cujusnam sint mendij Prophetarum.
1. Parah. 2. 54.
Luc. 1. 70.
Habac. 3. 21.
II.
Balaam ex dimidio prophetavit.
Dnm. 23.

33. IV.
Verba Caiphas expen- tur.

spicacissimi. Secundum clarius denota concilij pax illo verbo vsus: *Expedi*. Conueniens est, inquit, suadetque ratio. Non ait: cogit insinua, meretur, culpa reus est, necessario damnandus: sed nec quidem, vrget necessitas, sed: *Expedi*, est- que conueniens.

Lib. 11. de

Trinit. c. 3.

10. 13. 5.

18. To. 5.

V.

Mors

Christi

absolutè

non fuit

necessa-

ria.

D. Avo.

Lib. de A-

gon. Chri-

sti. c. 11.

D. Tho.

1. p. 9. 1.

or. 2. 9.

46. ar. 2.

Gregorius.

3.

D. Leo.

Serm. 3. de

Natiu.

17. Mor.

c. 18. 1.

24. c. 2.

VI.

Sed con-

ueniens.

Euc. 24. 26

Abbr. 2. 10

VII.

Vobis, nō

Iudæis

sed gen-

tilibus.

Refert D. August. nonnullos opinatos fuisse mortem filij Dei absolutè fuisse necessariam in salutem hominis & re-temptorem: *Sunt stulti qui dicunt non poterat aliter sapientia Dei hominē liberare*, erroneum est, inquit ille, cuius dictum & opinionem elegantioribus argumentis prosequitur sol Theologia D. Thom probans Deo plura alia non defuisse media, quibus humanam repararet naturam, sed nullum hoc conuenientius: *Verum etiam ostendimus, non alium modum possibile Deo defuisse, cuius potestate omnia equaliter subiacent, sed sonantē nostræ misericordiam conuenientiore alium modum non fuisse*, inquit D. Aug. *verax misericordia Dei* (sic D. Leo Papa) *etiam ad reparandum humanum genus inestabiliter ei multa suppeterent, hanc potissimum viam elegit, quā ad destruendum opus diaboli non virtute veretur potantie, sed ratione iustitiæ*. Perdoctè hanc tractat materiam D. Gregorius.

Hoc Dominus indicauerat, quando Iudæis hoc exponens mysterium vitur illo verbo: *Oportet id est conueniens est: etenim idem significat, in locutus est Nicodemo, quod sicut Moyses exaltavit in deserto serpentem in stipite apertissimum mortis ab illis remedium: Ita exaltari oportet filium hominis*. Deo media non defuere quibus venenatos curaret morsus serpentum: sed opportunus & conuenientius fuit, illa serpentis xnei in stipite exaltatio, & ira sapius loquitur: *Oportet exaltari filium hominis, oportebat pati Christum, sic ait euntibus in Emaus*. Non ait necessarium fuit, sed opportunum id est conueniens, atque eadem formula loquendi vitur Apostolus: *Decebat enim propter quem omnia etc. per passionem cōsummari*, non dixit necessarium erat, sed decens: quamuis enim videatur indecens mori Deum in patibulo, nihil tamen decentius magis erat aut conuenientius.

Et cui quæso conuenit? *Expedi vobis*, an non melius dixisset Caiphas: *expedit vobis*? Quia si tibi conueniens videatur pro bonorum tuorum & dignitatis conseruatione hoc ego crediderim tibi fore dicendum. Eximium hic habemus Mysterium: non hoc ita dicit: quia Christi mors illis non fuit conueniens, nec ad hoc quidem quod sibi in emolumentum pretendebant: imo potius origo fuit & causa qua bonorum omnium, fa- Hieron. Bap. de Lanza Tom. III.

cultatum, honoris & libertatis patereur tralle naufragium. Illis conueniens non fuit hanc mortem insurgeret: etenim illis in grauissimum cessit peccatum: porro vobis expedit, id est gentilibus, quod vnicō verbo dixit Apostolus: *Delictum eorū salus fuit gentium*. Bene similiter hoc Christus expressit ore Dauidico, vt declarat vndecimū concilium Toletanum in illo psalmo quem dicunt ad literam de Christo intelligi cui titulum præfixit: *Psalmus David pro cerua matutina*, id est, Christo, qui ceruus dicitur varias ob rationes, quibus modo insidè super sedemus: *Circumdederunt me canes multi*, loquitur cerua matutina, ceruum canes insequuntur, illam molossi mordent, canes fregaces dilacerant & occidunt, porro non sibi, sed Dominos tales dixeris Iudæos: ceruum insequuntur, mordent, laniant, interimunt; non sibi quia in hoc & per illud sibi ruinam acquisierunt sed vt ille fideles gaudeant & Ecclesia.

Rom. 11. 11

Pf. 21. 17.

VIII.

Iudæi

maledi-

ctionem

Caip per-

tulerunt.

Lib. 12.

cont. Faust.

n. 4.

Gen. 4. 12.

Hoc idem significauit illa maledictio, qua straticidam Cain Deus perstrinxit: quia stimulatus inuidia fraterno terram polluit sanguine; nam iutes prete D. Aug. duo illi insinixit maxime mysteriosa. Primum fuit: *Cum operatus fueris terram, non dabit tibi fructus suos*, impie, Fratricida, proditor terram excoles & arabis, quos autem fecunda fructus proferet, non tuæ seruiet vtilitati. Secundum: ipse quidem fraternum sudit sanguine, sed illum sibi terra recepit de manu fratricidæ: *Terra que suscepit sanguinem fratris tui de manu tua*. Hoc in Iudæis cernimus impletum: hoc etenim primum egerunt, terram illam sanctissimam Christi corporis exararunt, captiuarunt, flagris ceciderunt, spinis coronarunt, clauis confixerunt, vulneribus aperuerunt, occiderunt: *Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores, prolongauerunt iniquitatem suam*, alij legunt: *arauerunt peccatores*. Merito puniendam commiserunt iniquitatem terram petarando; verum tamen fructus inde nati illis minime profuerunt, illi impollutum fratris sui sanguinem effuderunt, de manu hic eorum processit, sed illum effudisti, quo periretur in sempiternum: & illum accipiet Ecclesia quo se lauet & omnem absterget maculam & rugam, sicutque formosissima. Conuenienter igitur Caiphas: *Expedi vobis*: erant etenim verba in diuino statuta concilio.

Pf. 128. 3.

